

Førsteamanuensis Irina Eidsvold- Tøien

Bakgrunn og dypdykk i noen DSM- artikler,
spesielt relevant for norsk rett

Bruk av musikk i Norge

(SSB, IFPI, YOUNGOV)

Bruk av musikk i Norge inntil 2018

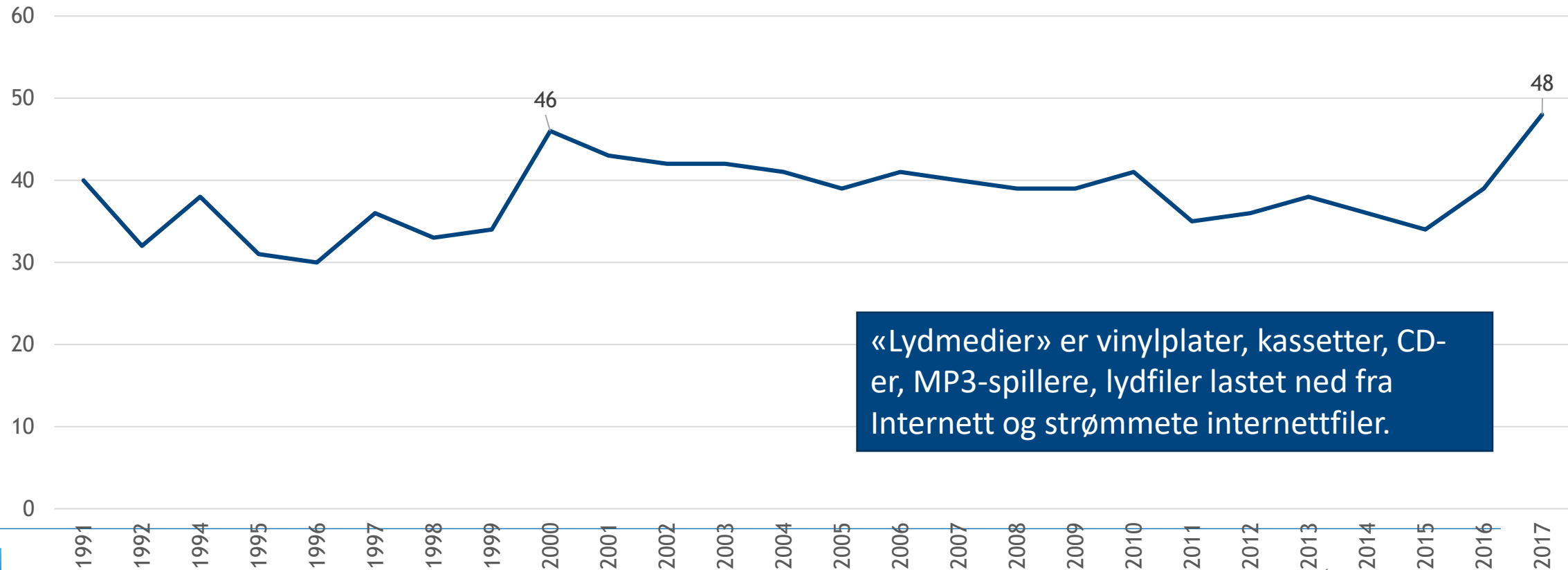
Handelshøyskolen BI og Menon Economics Musikkrapport

1. Nordmenn hører mer på musikk enn noensinne - men alt i alt har forbruket vært jevnt gjennom 1990-, 2000- og 2010-tallet
2. Strømmetjenestene vokser raskt i popularitet. Det er hhv. YouTube og Spotify som er de mest populære
3. Strømmetjenestene er det overlegent mest populære mediet for innspilt musikk
4. Et eventuelt tap av inntekter for skapere og utøvere av musikk kommer altså ikke som følge av redusert etterspørsel

Vi har aldri hørt mer på innspilt musikk

Kilde SSB

Tid brukt til lytting på lydmedier en gjennomsnittsdag (minutter). Kilde: SSB

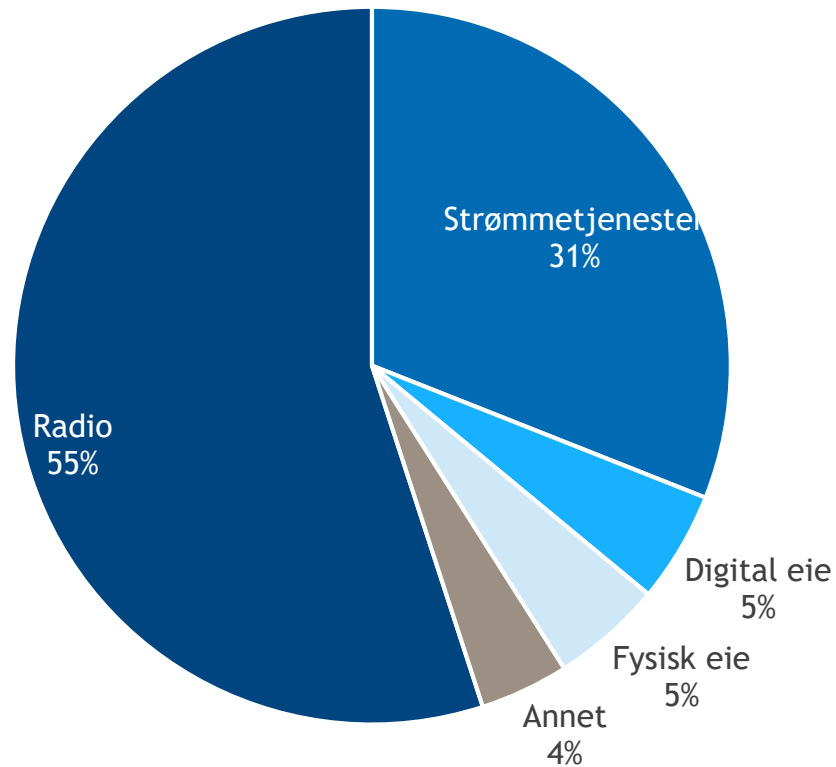

«Lydmedier» er vinylplater, kassetter, CD-er, MP3-spillere, lydfiler lastet ned fra Internett og strømmete internettfiler.

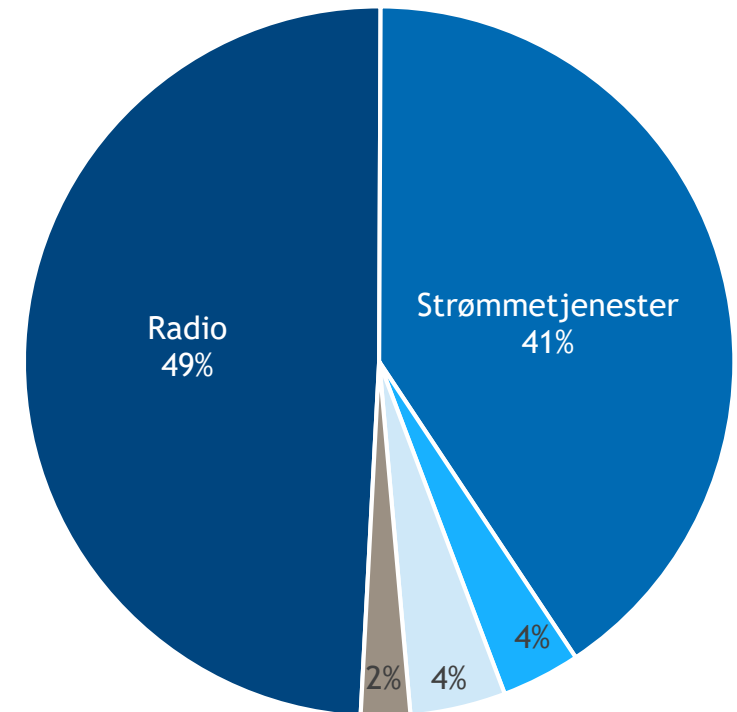
Strømmetjenestene har stor markedsandel - og den vokser; Kilde: IFPI

På hvilke måter hører du oftest på musikk?

2015

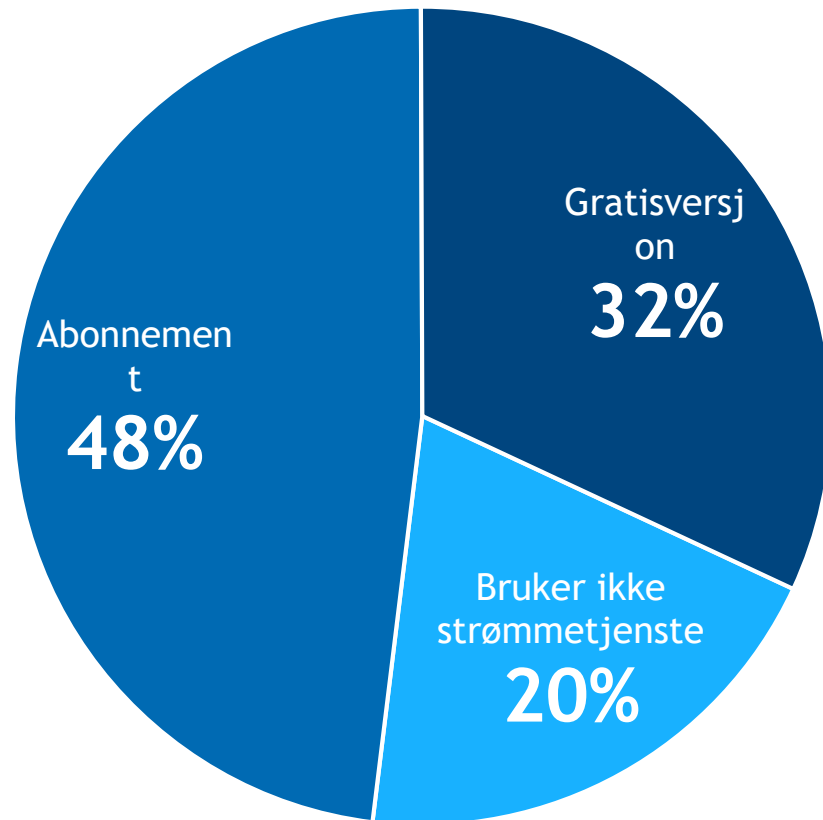

2017

Fire av fem bruker strømmetjenester; Kilde: YOUGOV

Hvilken strømmepattform benytter du?

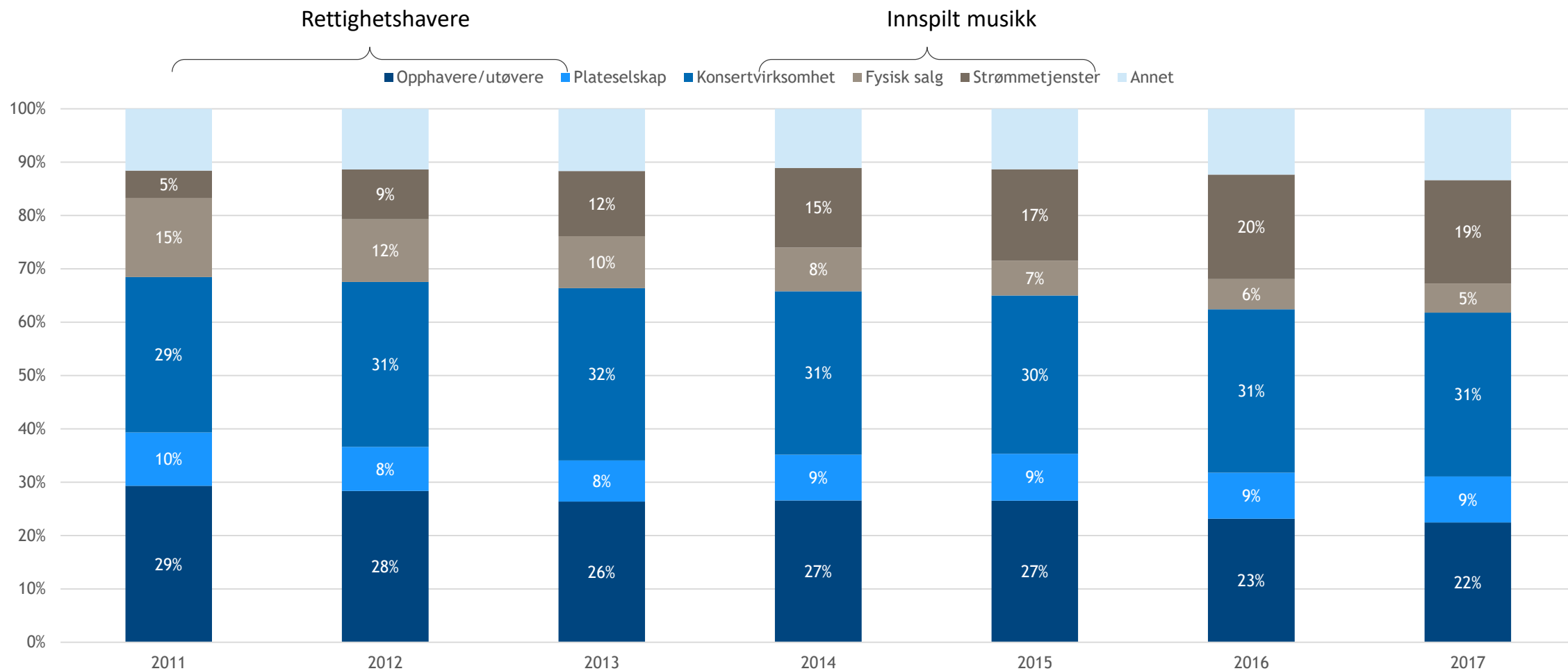

Hvilke av de følgende tjenestene har du brukt i løpet av det siste året?

Omsetning etter mottaksform;

Kilde: Menons regnskapsdatabase, SSB, NTO

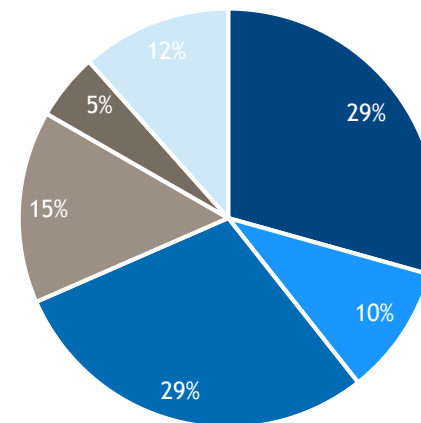

Utvikling i andel av omsetningen

Kilde: Menons regnskapsdatabase, SSB, NTO

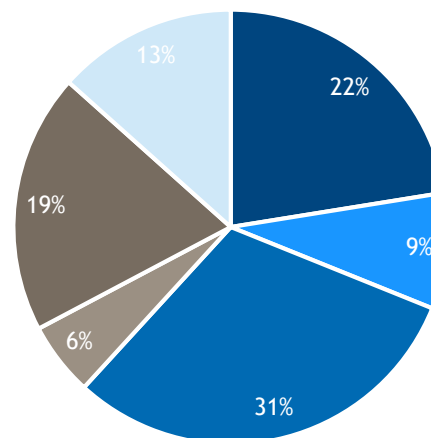
- Utøvere og skapere får en mindre andel av omsetningen (7% reduksjon)
- Strømmetjenestene spiser andeler på bekostning av disse (14% økning)
- Konsertvirksomhet ser ut til å blitt litt viktigere, men økningen er svak
- Se BI og Menon Economics musikkrapport her: <https://www.bi.no/globalassets/forskning/centre-for-creative-industries/publications/musikkutredning.pdf>

2011

■ Opphavere/utøvere ■ Plateselskap ■ Konsertvirksomhet ■ Fysisk salg ■ Strømmetjenster ■ Annet

2017

Antall brukere vs. inntekter 2016

Kilde: IFPI Global Music Report 2017 s. 25

- Abonnenter audio-strømming (både betalte og reklamefinansiert):
 - 212 millioner brukere
 - Inntekter US \$ 3904 m.
- UUC video-strømming:
 - 900 millioner brukere
 - Inntekter: \$553 m.
- Abonnementsløsninger og balanserte avtalevilkår (eksempelvis Spotify) muliggjør inntekter til opphavere og utøvere som i større grad svarer til bruken
- Basert på tall fra 2015 er det estimert at Spotify betalte rettighetshavere US \$ 20 per bruker, mens YouTube betalte mindre enn US 1 \$

Konsekvensutredning DSM - om vedelagsfastsettelse for opphavsrett og utøverprestasjoner

«Fremveksten av digitale former for distribusjon av innhold representerer nye og alvorlige utfordringer for opphavere og utøveres rett til adekvat og rimelig vederlag»

To måter å øke vederlaget til originære rettighetshavere på:

- øke volumet av bruken (DSM, art. 17)
- endre splitten mellom de som mottar vederlag for bruk (kontraktuelt)
 - kan gjøres ved å legge rettslige premisser for kontrakten (DSM, art. 18)

DSM - avsnitt IV

Foranstaltninger for å skape en velfungerende ophavsret

Tre bestemmelser i avsnittet relevant for å «tette value gap»:

- Art. 17- Visse anvendelser af beskyttet innhold via onlinetjenester
- Art. 18- Rimelige vederlag til opphavere og utøvende kunstnere
- Art. 20- Avtalejusteringsordning

Art. 17- «you-tube» bestemmelsen

Parlamentets vedtak av 17. april 2019

Udbydere af onlineindholdsdelingstjenesters anvendelse af beskyttet indhold

- 1. Medlemsstaterne fastsætter, at en udbyder af onlineindholdsdelingstjenester foretager en overføring til almenheden eller tilrådighedsstillelse for almenheden med henblik på dette direktiv, når den pågældende giver offentlig adgang til ophavsretligt beskyttede værker eller andre beskyttede frembringelser, der uploades af brugerne
- En udbyder af onlineindholdsdelingstjenester skal derfor indhente tilladelse fra de i artikel 3, stk. 1 og 2, i direktiv 2001/29/EF omhandlede rettighedshavere, f.eks. ved at indgå en licensaftale, med henblik på at overføre værker eller andre frembringelser til almenheden eller stille dem til rådighed for almenheden
- 2. Medlemsstaterne sørger for, at når en udbyder af onlineindholdsdelingstjenester har indhentet en tilladelse, f.eks. ved at indgå en licensaftale, omfatter denne tilladelse også handlinger, der udføres af brugere af de tjenester, der er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 3 i direktiv 2001/29/EF, når de ikke handler på et kommercielt grundlag, eller når deres aktivitet ikke skaber betydelige indtægter

Art. 18; Princippet om rimelige og passende vederlag for ophavsmænd og udøvende kunstnere

- *1. Medlemsstaterne sikrer, at ophavsmænd og udøvende kunstnere modtager et rimeligt og passende vederlag for udnyttelsen af deres værker og andre frembringelser, herunder for deres udnyttelse på internettet. Dette kan opnås i hver enkelt sektor gennem en kombination af aftaler, herunder kollektive overenskomster, og lovpligtige aflønningsordninger.*
- *2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis en ophavsmand eller en udøvende kunstner gratis giver alle brugere ikkeeksklusive rettigheder til brug af sit værk.*
- *3. Medlemsstaterne tager hensyn til de særlige forhold i hver sektor ved at fremme passende vederlag for de rettigheder, der er overdraget af ophavsmænd og udøvende kunstnere.*
- *4. I kontrakterne skal der angives vederlag for hver form for udnyttelse.*

Art. 18- «rimelig og passende vederlag» opp mot norsk rett

«Rimelig og passende vederlag»:

- 1. Medlemsstaterne sikrer, at ophavsmænd og udøvende kunstnere modtager et **rimeligt og passende vederlag** for udnyttelsen af deres værker og andre frembringelser, herunder for deres udnyttelse på internettet. Dette kan opnås i hver enkelt sektor gennem en kombination af aftaler, herunder kollektive overenskomster, og lovpligtige aflønningsordninger.
- 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis en ophavsmand eller en udøvende kunstner gratis giver alle brugere ikkeeksklusive rettigheder til brug af sit værk.
- 3. Medlemsstaterne tager hensyn til de særlige forhold i hver sektor ved at fremme passende vederlag for de rettigheder, der er overdraget af ophavsmænd og udøvende kunstnere.
- 4. I kontrakterne skal der angives vederlag for **hver form for udnyttelse**.

Åndsverklovens § 69, «rimelig vederlag»

- Når en opphaver utenfor forbrukerforhold helt eller delvis overdrar rett til å råde over et åndsverk, har opphaveren **krav på rimelig vederlag** fra erververen.
- Ved vurderingen av hva som utgjør et rimelig vederlag, skal det blant annet legges vekt på **hvilke rettigheter** som overdras, **hva som er vanlig** på området og de konkrete forhold som gjør seg gjeldende, herunder **partenes forhandlingsstyrke** og **formålet med** den avtalte **bruk**. Om overdragelsen gjelder bruk i ervervsvirksomhet, skal det også legges vekt på den **sannsynlige verdi** av overdragelsen. Vurderingen skal baseres **på forholdene på avtaletidspunktet**.
- Om overdragelsen gjelder rett til å gjøre et verk tilgjengelig for allmennheten **ved utleie av film eller lydopptak**, kan det i tillegg til momentene i andre ledd også legges vekt på utviklingen etter avtaletidspunktet.
- Bestemmelsene i denne paragrafen kan ikke fravikes til skade for opphaveren

Art. 20 - Aftalejusteringsordning - norsk rett samsvarer ikke

DSM - også etterfølgende forhold:

- 1. Medlemsstaterne sikrer, at ophavsmænd og udøvende kunstnere eller deres repræsentanter i tilfælde, hvor der ikke findes nogen gældende kollektiv overenskomst, der fastsætter en ordning, der er sammenlignelig med den, der er fastsat i denne artikel, **har ret til at kræve yderligere, passende og rimeligt vederlag** fra den part, med hvem de har indgået en aftale angående udnyttelsen af deres rettigheder, eller fra **de efterfølgende rettighedshavere eller licensmodtagere** i forhold til en sådan part, hvis **det oprindeligt aftalte vederlag viser sig at være uforholdsmæssigt lavt** sammenlignet med alle de efterfølgende relevante indtægter som følge af udnyttelsen af værkerne eller opførelserne.

«rimelig vederlag» - avtaletidspunktet

-
- Om overdragelsen gjelder bruk i ervervsvirksomhet, skal det også legges vekt på den sannsynlige verdi av overdragelsen. **Vurderingen skal baseres på forholdene på avtaletidspunktet.**
- Om overdragelsen gjelder rett til å gjøre et verk tilgjengelig for allmennheten **ved utleie av film eller lydopptak**, kan det i tillegg til momentene i andre ledd også legges vekt på utviklingen etter avtaletidspunktet.

BI

Takk for oppmerksomheten!
Irinq.e.toien@bi.no

